

Dat is voor mij een teeken, om dubbel op te letten, want juist als de vogels er niet waren, heb ik hun nest vaak gevonden. Verder daarom, steeds in dezelfde richting, en, bij de sloot gekomen, dezelfde strook grond nog eens afgezocht. Stap voor stap, en terdege uitkijken, want kievitseieren lijken zoo volmaakt op hun omgeving, dat je ze heel licht voorbij loopt.

Zie je wel, daar heb je 'n nest! Met één sprong ben ik er bij: drie eieren! Ze liggen nog niet netjes met de punten naar elkaar toe, dat komt later wel, als 't viertal compleet is. 's Jonge, 's jonge, wat maakt zoo'n kievit toch weinig werk van zijn nest! Een uitgekrabd kuultje met wat droge halmpjes er in, anders niets. De mooie peervormige eitjes zijn van een groenachtige leemkleur, met donkere vlekken. Nog niet hebroed, ze zijn haast niet warm. Ook bij dit nest steek ik een stokje, om het gemakkelijk terug te kunnen vinden. Morgen maak ik er een foto van. En nu met bekwamen spoed huis-toe. Ik kan nog net vóór kantoortijd in de stad terug zijn. Toch wel aardig, zoo'n tochtje, 's morgens in de vroege.

Doe 't ook eens!

Medio April '12.

A. B. WIGMAN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

NATUURBESCHERMING. 1)

Wo die Kultur richtig ausgeübt wird, wo falsch, das entzieht, sich um so mehr unserer Einsicht, je mehr wir den natürlichen Masstab verlieren. Diesen Masstab aber uns zu erhalten, ist unsere Lebensfrage.

Prof. FRITZ. BEHN.

Naturerhaltung und Wildmord in Deutsch-Ostafrika — ein Kulturskandal.

Uit bovengenoemd artikel uit de »Wochenschrift« was ik den vorigen keer begonnen te citeren, en zal dat thans doorzetten. Hoe noodig het is dat het *gehele* volk van jongs af aan opgeleid wordt in een *zuivere, onpartijdige natuurwaardering*, zonder bijmengsels van egoïstische nevenbedoelingen, blijkt heden ten dage weer zoo uiterst sterk, nu we de zotste en tegen-natuurlijkste voorgestelde amendementen in de couranten lezen van heeren Kamerleden, die even weinig van natuur en hare organismen weten of begrijpen als een pasgeboren kind, en toch helaas meewerken aan het tot stand komen van noodlottige en immoreele bepalingen *tegen* die natuur *tegen* die organismen. Een woordje op zijn pas sprak de voorzitter van den tweeden vogelbeschermingsdag in Duitschland onlangs, toen hij zei »Waarlijk, zèer groote waarde hebben de dieren, die zich voor den mensch en zijne vaak kortzichtige ideeën niet willen buigen. Wij willen, dat vooral ook de wezens, die karakter bezitten, op de aarde blijven bestaan.«

Hoe weinig een *vogelwet* uitwerkt, indien het volk van jong tot oud niet diep doordrongen is van de noodzakelijkheid en natuurnoodwendigheid der bescherming, blijkt weer zoo uit het laatst in Brabant plaats gehad hebbende uitmoorden der merels, *niettegenstaande* die vogel reeds *thans* beschermd wordt door de (oude) wet. En zóó slecht let de autoriteit op de richtige naleving der wet!! Zal het nu óók zoo gaan onder de nieuwe wet? Zullen we weer overal hooren en lezen, *hoe* weinig die wet ons volk beïnvloedt? en *hoe* slecht de politie en hogere machten zorgen voor de handhaving?

Zelfs zijn er nog helaas menschen die zoo'n merelmoord *goed* willen praten met *kwasi!* *wetenschappelijke* termen (zooals de dagbladen ons lieten zien) en *hoe* gauw dat gif in onze jeugd is binnen geslopen, kon ik de voldoende dagen aan mijn leerlingen observereen. Eigenaardig, dat één los artikel om *vogeluitmoorden goed te praten* tienmaal sneller en ener-

1) Pas heeft Dr. Carl Heunicke zijn reeds door mij opgegeven mooie werkje »Vogelschutzbuch« uitgegeven, of ik krijg aankondiging van het spoedig verschijnen van een grooter werk van zijn hand: »Handbuch des gesamten Vogelschutzes« (Magdeburg). Zèer aan te bevelen zijn ook de brochures over natuurbescherming van de »Dürerbunde« (vooral No. 45, 39, 53, 64, 69) evenals »Bird Protection and the Feather trades by Dr. Menegaux. (Australië heeft het totale verbod uitgevaardigd tegen uit- en invoer van vogels en hun veeren [Bird Lore Dec. 1911 p. 330.] Dat is nog eens flink optreden!).

gischer op den mensch inwerkt dan jaren lang gepraat en geschrijf, om de dieren te *vrijwaren* tegen menselijke wreedheid en ontoerekenbaarheid. Dan ziet men eens echt hoe sterk de neiging tot »dooden« reeds bij onze jeugd erin zit. Ze *juichen* zoodra iemand hun naar 't hart praat; ze *meesmuilen* zoodra iemand hun bewijst, hoe elk dier zijn rol heeft te vervullen en recht op voortbestaan heeft. En waarom? welke hindernissen ondervindt een schoolkind van een of ander dier?! Geen enkel! Tòch veel liever roepen ze »wèg met de merels« dan »spaat de merels«. Op dat dwaze stuk van bovenbedoelden persoon die den moord op merels wel goedkeurde, omdat..... de merel ook wel hier en daar kleine vogels eet (alsof de mensch een soort »god« is die den dieren het voedsel zal voorschrijven!! »dàt mag je wèl, en dàt nièt eten«!). Wat een onwetenschappelijke pietepouterigheid! Laat een merel eten wat een merelmaag hem ordonneert! en dàt juist zal het beste èn voor de merels èn voor de natuur zijn, die de merels in stand tracht te houden, en maak onze vogelwereld zóó gezond en natuurlijk, dat ze den merel kunnen velen als zoodanig. En dat kàn die vogelwereld héél goed als de mensch maar niet verzwakkend inwerkt door zijn gemoord, dat *vermeden* kan worden zonder dat de mensch er ziek door wordt. Een mensch is *nog nooit* doodgegaan of ziek of ongelukkig geworden, indien hij geen gebraden vogels te eten kreeg, een merel zou wèl ziek worden of doodgaan als hij nièt dàt voedsel kon krijgen wat hij in zijn vrije leven zelf tot, zich neemt. Hieruit blijkt juist het grootere aanpassingsvermogen van den mensch, d.w.z. zijn hooger standpunt. Maar laat ons dit dan ook innemen.

Doch nu verder met ons citaat. De »Wochenschrift« gaat aldus door: »Verloren zijn wij, wanneer wij van de natuur afdwalen, wanneer wij meenen dat we haar kunnen en mogen negeren; wanneer we bekrompen en kortzichtig in haren geheimsten kringloop wagen in te grijpen. Met een bedoeling om te ordenen, te cultiveren, de aarde onder ons beheer te krijgen, grijpen we aldus in, dikwijls, zonder dat het ons helder is, dat iedere actie een reactie geeft, die we dan trouwens weer moeten verbeteren. Twee bewakers traden voor de menschheid op, de wetenschapsmensen en de kunstbeoefenaars. *Zij werden het geweten der menschheid.* De eersten, om te constateeren wat er bestaat, de anderen om het bestaande nader bij den mensch te brengen, zoodat hij het voelt en begrijpt. Beide menschoorten behooren de trouwe trawanten der natuur te zijn, en moeten de overige menscheid waarschuwen, en ze steeds van verkeerde zijwegen afhouden en naar de hoogten van een gezonde natuurvregde en logisch natuurbegrip weten te brengen.

In alle tijden—van zeer hoog ontplooid menselijke kracht waren kunst en wetenschap de quintessens van die periode. De beste tijden der beeldende kunst waren die van innig samenleven met de natuur. Zoodra de geschiktheid hiertoe of de mogelijkheid om er in te volharden ophield, verviel de kunst. Nu pas weer, in den allerlaatsten tijd na een oneindige en vervelende periode van een richting, die ver van de natuur af staat, begint er weer een gezonde vlucht naar de natuur te komen. Overal klinkt »Terug naar de natuur!« Dat is geen toeval. Al dergelijke groote bewegingen zijn ernstige natuurnoodwendigheden, die zich lang hebben voorbereid. Overal in de gecultiveerde wereld, in Amerika, Engeland Duitschland, overal weerklinkt steedt luider, en imponeerder: Bescherm de natuur! Bescherm hare schepsels¹⁾; zij is onze grootste kracht, onze grootste rijkdom! Het is nu nog tijd, het bedreigde te redden. In deze oogenblikken, waarop de oppervlakkige menscheid alleen hare oogen richt op *geldelijk* voordeel, moeten de geleerden en de kunstmensen met luider stem roepen »Halt! spaat de natuur! Wat gij vernielt, is nooit weer op te bouwen, *het is voor altijd, voor eeuwig verloren!* Ik wil hier spreken als kunstenaar en als vriend en natuur-opmerker, die niets schoone kent, niets sterkenders en aanvurenders als die plekken der aarde met hare schepselen te beschouwen, die nog niet beroerd zijn door den chaos van grootstadsche wereldbeschouwing met al hare vreeselijke vernielzucht. Als natuurvriend, met twee studiereizen in Duitsch Oost-Afrika achter mij, wil ik hier spreken van mijne observaties, want zij schijnen mij het bewijs voor mijn vast geloof dat ook daar *oogenblikkelijk* ingrijpen noodig is. Mijn indrukken, die ik gedurende mijne lange marschen in door menschen nog niet bewoonde streken ontvangen heb van de systematische, onophoudelijke vernieling der dierenwereld aldaar, zijn zóó treurig, zóó ten hemel schreiend, dat ik met sterken nadruk juist op dit punt van de natuurbescherming zou willen wijzen met alle kracht die in mij is.

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

(Wordt vervolgd).

P. S. Nederland is door de Boeren in Z. Afrika ook zóór schuldig. De Afrikaander boeren zijn de allergrootste dierenvernielers der wereld.

¹⁾ Zelfs!!! als ze wel eens andere vogels opeten, zooals de merels!!!! mochten we er voor sommigen wel bijvoegen!!!!